

hvussu hann skal stjórna landi okkara. Hetta boðaði hann frá í Útvarpinum týskvöldið tann 24. mars.

Hevur tú Pauli E. hugt í spegilin og har sæð titt sanna andlit. Tað andlitið, ið tú av øllum alvi hevur roynt — og deilvist hevur eydnast tær — at fjala fyrri Føroya fólki. Jú, slíkt eru menn — sambandsmenn!

Soltin roynist tú. Hevur tvassa frá einum samráðingarbóði til annað og ert nærmast bert komin aftur við vánaligum umberðingum og skuldsetingum um, at hinir høvdu skuldina. Pakka teg Pauli E. og ger sum Jógvan Sundstein segði við teg: Far heim og leita í botn í trupulleikunum og kom so aftur.

Jallur

Mentunargrunnur Føroya Løgtings

Í reglugerð fyrri omanfyrir nevnda grunn er m. a. tilskilað, at Føroya Løgting samtykti at seta »Mentunargrunnur Føroya Løgtings« á stovn tann 6. mai 1946, sum var 80 ára føðingardagur Jóannesar Paturssonar.

Løgtingið jattaði 200.000 kr. til stovnsfæ grunnsins og annars 10.000 kr. árliga fyrri at fæ grunnin upp í 300.000.

Mær vitandi hevur løgtingið øll hesi farnu ár jattað Mentunargrunnin pening í fjárgjálgin, ikki so ovurhonds nógv kanska, men hon hevur so verið har, jättanin.

Hesin liti andsalvi í tí føroyska mentunarheiminum kendi seg hóast alt tryggan í sinum litla sessi, haðani honum í 35 ár varð loyvt at siggja, hvussu rættvisibíðið veg ein stóran tú ein litlane, fór fram.

Men kelivæðtið slapp ikki undan at kenna sviðan av tí óndu verð, tað var sett í; neyðaradrýð, tveitt út í myrkrið og kuldan.

Hjartarúmið gjørdist ov trøngt. Tó, tað er í myrkri, ljós byrtist.

Sum kassameistari í Mentunargrunni Føroya Løgting skal eg loyva mær at upplýsa, at stovnsfæ grunnsins nú er 971.812,50 kr., og at grunnurin tey seinastu 10 árini hevur økt stovnsfæði soleiðis:

Løgtingsjättan ... 295.000,- kr.
Kursvinnningar við obligatiónskeypi ... 203.670,- kr.
Tils. 498.670,- kr.

Keyv av obligatiónum hevur í fyrsta lagi økt munandi ein stovnsfæði, og í øðrum lagi hevur hetta givið grunninum góðar rentuinntøkur, sum verða brúktar til grunnsins endamál, nevniliga at stýðja starv fyrri føroyskum máli, bókmentum, list, visind og øðrum mentunarmálum.

Um eg skilti málberingina beint hjá tí tingmanninum, sum leygaráttina, tá ið orðaskifti um fjárgjáltingislogina 1981/82 fór fram, tosaði nógv um obligatiónskeypið hjá Mentunargrunninum, so er keypið av virðisþappirum hevuðsor-søkin til tað svæving, grunnin-um var fyrri.

Til hetta kann eg bert svara: sancta simplicitas!

Heri Mohr

Hart skattatrýst skálka-skjól fyrri órættvísari skattalóg

Jóhann Mortensen, blaðmaður

Broddurin í allari propaganda Óla Breckmanns móti sosialismu og kommunismu er at sáa misálit millum løntakararnar á alt sum ber á alment.

Løntakarunum billar hann inn, at gjøgnum ta hørðu skattgjalda teir til »almennu byrokratisku pampararnar« fyrri nakrar tænar, sum hesir pamparar skapa teirvin á fyrri at tryggja sær sjálvum.

Eitt dømi um hetta eru orðini: »Javnaðar- og pamparaskipanin varð sett rættliliga í system í seksti- og sjevtíárunum. Hon hevur verið til mest gagn hjá herskarunum av almennum byrokrat-um, sum hava bjargað sær sjálvum eitt livibreyð úr at administrera henni...«

(Sitatið er úr eini svargrein hjá Óla Breckmann til eitt lesarabræv, »Higartil hevur høg-rákið bert ført til aftur-stig«, sum eg hevði í Sosialinum fyrri stuttum).

Skattatrýstið er høgt. Men ikki bara tí, vit gjalda til eina almenna fyrisiting, sum skipar fyrri teimum tænarum, sum fólkið hevur valt gjøgnum politisku umboð síni.

— Tænarur, sum fólkaðarflokkurin úttan iva í nógvum førum hevur tikið undir við!

— Tænarur, sum gera, at tað er liviligari her á klettunum hjá teimum flestu!

— Tænarur, sum eru fyrirtreytirnar fyrri einum virknum og dynamisk-um vinnulivi!

Høvdu vit ikki hesar tænarur — tað veri seg til útbúgving, vegleiðing frá idnaðarráðgevara, heilsurøkt, samferðslu o. s. fr. — hevði løntakar-in óivað havt fleiri pengar at stappa í lumman í fyrstu syftu. Men skuldi løntakar-in sjálvur gildið fyrri hesar tænarur í hvørjum einstøkum føri, hevði litið verið á kistubotninum.

Tað skuldi verið óneyðugt at endurtikið, at tá hevði løntakar-in aftur upplivað sam-felagið, har tað var teimum fáu beskorið sjálvi at velja og skapa

sær eina framtíð og til-veru undir manssmilig-um korum. — Men tað visir seg vera neyðugt at endurtaka hetta oftari og oftari, nú høgropol-ittikkurin skal roynast í býi og í landi.

Fjalir veruleikan við órættvísari skattalógini

Men nú kunnu vit spyrja, hvi brúkar Óli Breckmann teir »byrokratisku pampararnar« sum skálkaskjól í polit-isku propagandu síni.

Jú, henda skrivingin hevur til endamáls at fjala út yvir, at skatta-lógirnar eru so grund-leggjandi órættvísar, at tær burt út eru ódemo-kratiskar.

Óli Breckmann roynir at fjala út yvir, at tað bert er ein litil partur av fólkinum, sum annars ikki kennir hugtakið lág-inntøka inn at egnum kroppi, sum hevur »ráð« til hesar skattligu fyrri-munirnar. — Hevur ráð til vegleiðing frá grann-skóðaravirkjum, sak-førum og øðrum.

Kom ein stóri partur av hesi úrtøkuni, og ein partur av tí samfelags-skapta vinninginum, sum einki arbeiði liggur aftan fyrri, til skattingar, var løntakar-in ikki skattaður inn at skinn-inum!

Men sambært fólka-floks-hugsjónini, skal ein iloga ikki bert føra til eina vanliga úrtøku. Nei, tað skal loysa seg at in-vestera — m. a. við góðum avskrivningar-møguleikum og frá-dráttum. Henda hugs-anin avdúkar, sum í øllum øðrum førum, eitt litið samfelagsgagnligt sinnalag hjá hesum flokki!

Nei, slíka skipan hava vit ikki ráð til!

Í somu svargrein skýrir Óli Breckmann okkum javnaðarfólk fyrri »...at droyma um eina samfel-agsskipan, ið er grundað á tann tanka, at tey best tryggjaðu eru tey, ið fáa almenna lön fyrri í allar ævir at »hjálpa« teimum lágløntu. Tey lágløntu

hava hvørki hug ella ráð til eina slíka skipan...«

Eg kundi bara sagt, at hetta var nakað »non-sens«, og latið vísdóms-orðini farið afturvið borðinum. Men tá tað veruliga eru fólk — upp-lýst var eg líka við at siga — sum rátt svølgja hesa skivingina hjá stu-dentaskúla-læraranum, lögtingsmanninum og blaðsjóranum, fari eg kortini at sláa fast, at javnaðarflokkurin droym-ir ikki um eitt slíkt armóðssamfelag.

Javnaðarflokkurin vir-kar afturimóti fyrri eini samfelagsskipan, har tað er óneyðugt at brúka orðið »hjálpa« í tí háðandi týðningi, Óli Breckmann brúkar tað. Somuleiðis virkar javnaðarflokkurin fyrri einum samfelag, har hugtakið láglønt ikki finst.

Javnaðarflokkurin virkar fyrri frælsi og demokratii

Nærum í hvørjum Dag-blaðið setir Óli Breck-mann javnaðarflokk-in í samband við kommu-nismu, Sovjet, Póland, Cuba o. s. fr. So seint sum friggjadagin í síðstu viku segði hann — hóast hann hevur eina samfelagsliga útbúgving — at javnaðarflokkurin virkar fyrri at seta í verk somu sosialistisku sam-felagsskipan, sum Leck Walesa stríðist í móti í Pólandi!!!

Tað er til fánýtis at fortelja Óla Breckmann, men kanska onnur av Dagblaðslesarunum les-ur hesa grein, at javn-aðarflokkurin virkar ikki fyrri eini totaliterari sam-felagsskipan.

— Men afturimóti virkar javnaðarflokkurin fyrri eini samfelagsskip-an, har fólkið virkar frælst!

— Eini samfelagsskip-an, har móguleiki hjá einum menniskja at út-nytta eitt annað ikki finst!

— Eini samfelagsskip-an, har størri lut í tí virðis-skip-an, hann fremur.

— Við øðrum orðum virkar javnaðarflokkurin fyrri einum samfelag, har fólkið ikki er bundið at

og knógvað av kapital-istiskum valdi, hvors demokratiska hugsanar-hátt vit kenna alt ov væl.

Men hetta kapitalist-iska valdið skýrir Óli Breckmann fyrri »demo-krati« og pyntar tað við fjarðunum »frisinni«!

Ferð eftir ferð reypar Dagblaðið sær av at umboða ein frisinnaðan politikk í týðninginum ein liberalan búskapar-politikk. Sambært Dag-blaðnum er fólkaflokk-urin sinnaður fyrri einum so liberalum politikki — so leysur av almennari uppbyggging og tilrættis-legging — at vit koma í eina samfelagsliga støðu, har vinnuliv og vinnulivsmenn hava so leysar teymar, at tey demokratisku rættindini hjá fólkinum av sær sjálvum hvørva! Og vi uppliva samfelagið, har pengarnir fólkið flyta!

Vit hava dømi um slík samfeløg. Tey eru annað-hvørt stýrd av hernaðar-ligum juntaum ella harð-rendum høgastjórnun. Lond, har fólkið livir undir kapitalistiska okinum. Men hetta eru lond, sum verða tikið fram sum fyrirmyndir í Dagblaðnum um ein skilagaðan búskapar-politikk!!!

Dagblaðið ikki vist nakað frisinni

Men eftir javnaðarfólks-ins tykki er »frisinni« meira enn ein búskapar-politikkur. Frisinni er eisini at vera andaliga opin. At kunna luttaka í, móttaka og objektivt meta um tær rørsur og hugsjónir, sum støðugt taka seg upp. At vera demokratiskur í orðsins víðasta týðningi. Og ikki at vera sinnaður fyrri eini einsrætta, sum Dagblaðið mangan hevur skýrt javnaðar-flokk-in fyrri at vera.

Tvørturimóti hevur Dagblaðið ikki vist nakað frisinni. Men eitt trongskeygni, sum er merkt av eini andstygd móti øllum øðrvísi hugs-andi. Og móti tí, at hitt vanliga fólkið hevur tíð og umstøður at virka skapandi og skapa sær

eina meningsmettaða tilveru.

Hvussu litið frisinnað Dagblaðið er, vísa tær mongu greinirnar móti flest øllum nýskapandi mentanartiløkum seinastu árini.

Og seinasta dømi um frisinni Dagblaðsins eru lesarbrøvini — orsaka at eg insinueri, men eftir skrivingarlagnum eru tey skrivað á blaðstjórn Dagblaðsins — sum upp í saman hava júkað, at nú roynir Sosialurin at gera Rikard Long og Janus Djurhuus til sosialistar.

Dagblaðið tolererar ikki, at Sosialurin leggur dent á eina breiða ment-anarlaga skrivning, har ikki verður soldað millum politiskt tilnýti, men afturimóti leggur dent á tað mentanarlaga avrikið!

Vinnuskapandi — men í andgletti — fyrri sosialum rætt-visi

Javnaðarflokkurin hevur ikki bert roynt at javna út úttan at skapa fyrirtreytirnar fyrri hesi útjavnan, sum Óli Breckmann ferð eftir ferð pástendur.

Frá byrjan hevur javn-aðarflokkurin verið ein vinnuskapandi flokkur. Hann hevur roynt at slóða fyrri nýggjum vinnuleiðum á sjógv og á landi. Men samstundis hevur flokkurin altíð staðið í andglettinum í stríðnum fyrri sosia-lum rættvísi. Eins og flokkurin hevur verið verndarvirki móti anti-demokratiskum kreftum og høg-ágangi, sum altíð ger vart við seg í krepputíðum.

Ellá sagt við orðunum hjá einum fyrrverandi donskum, konservativ-um politikkar, sum nú er vaknaður politiskt og hevur innlimað seg í danska javnaðarflokk-in:

»For mig er social-demokratiet et parti, der kæmper for større lighed, uden at det skal knuses af et uproduktivt bureaukrati, et parti, der på kroppen af sindet ved, hvad humanisme er, tolerance, demokrati og frisind.«